

ORION telekom d.o.o. BEOGRAD
Broj: 2256 116
Datum: 07.10.2016. god.

ORION telekom
Република Србија
Регулаторна агенција за електронске
комуникације и поштанске услуге
Београд

Datum: 06. oktobar 2016. godine

БРОЈ: 03-34900-28/16-2
ДАТУМ: 07. 10. 2016

Za: REGULATORNA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKE
USLUGE
Palmotićeve br. 2, Beograd

Predmet: Mišljenje u vezi sa Analizom maloprodajnog tržišta javne telefonske usluge sa
fiksne lokacije (tržište 9)

Poštovani,

Shodno objavljenim Javnim konsultacijama o izveštaju o analizi maloprodajnog tržišta javne telefonske usluge sa fiksne lokacije (tržište 9), Društvo za telekomunikacije „ORION TELEKOM“ doo, Beograd, Zemun, Naselje Zemun Polje Mala Pruga br. 8, u predviđenom roku, dostavlja mišljenje, kako sledi:

Pre svega ističemo da Regulatorna agencija za elektronske komunikacije i poštanske usluge (u daljem tekstu: Agencija) u Analizi ističe, u odnosu na prethodnu analizu relevantnog tržišta u kojoj su istaknute i bitne regulatorne barijere u odnosu na između ostalog i sticanje licenci, kao ključna i relevantna dva „unapređenja“ regulatornih okvira. Prvo, uvođenje od 01.01.2012. godine, pružanja javno dostupne telefonske usluge na relevantnom tržištu u režimu opšteg ovlašćenja, a kao drugo okolnost da su Agencija i operatori 03. marta 2014. godine, potpisali Protokol o implementaciji Pravinlika o prenosivosti broja u javnim telefonskim mrežama na fisknoj lokaciji („Službeni list RS“ broj 52/11).

U odnosu na prvo „unapređenje“ regulatornog okvira neophodno je napomenuti i sagledati realne efekte koje je isto proizvelo. Naime, ukupan broj pretplatnika je u odnosu na prethodnu analizu relevantnog tržišta pao sa 2,9 miliona na 2,7 miliona od kojih Telekom Srbija i dalje ima 2,4 miliona pretplatnika preko POTS, a ukupno tržišno učešće Telekoma Srbija uzimajući u obzir i pretplatnike preko CDMA mreže, u ukupnom broju pretplatnika je 96%.

Uvidom u iznete podatke dolazi se do zaključka da se od 01. januara 2012. godine, kada se na pružanje javno dostupne telefonske usluge preko javne fiksne komunikacione mreže primenjuje režim opšteg ovlašćenja, zaključno sa 31. decembrom 2014. godine, zaista i povećao broj registrovanih operatora, ali da je efekat na tržišno učešće svih operatora zajedno za period od dve godine samo 4% u odnosu na ukupan broj pretplatnika.

Dakle, ukupno 13 operatora koji pružaju javno dostupne telefonske usluge preko javne fiksne komunikacione mreže je za period od 2 godine od dana „liberalizacije“ regulatornog okvira uzelo

h. NATAŠA
7.10.2016

učestvuje u relevantnom tržištu u iznosu od samo 4% pretplatnika odnosu na ukupan broj pretplatnika (2,7 miliona).

Kada je u pitanju drugo „unapređenje“ regulatornog okvira odnosno implementacija prenosa fiksnog broja neophodno je napomenuti da je ceo proces u startu kasnio zbog tehničke nespremnosti upravo Preduzeća za telekomunikacije „Telekoma Srbija“ AD, Beograd, Takovska br. 2 (u daljem tekstu: Telekom Srbija), te kada je redefinisani konačni datum starta primene prenosa broja (01.04.2014. godine), celokupni proces prenosa fiksnog broja je znatno ubrzan, usled čega su načinjeni i određeni propusti koji ni danas nisu ispravljani.

Naime, u cilju poštovanja utvrđenog roka početka primene prenosa fiksnog broja regulator je propustio da precizira posledice prenosa na prateće usluge koje se pružaju posredstvom telefonske infrastrukture Telekoma Srbija, konkretno na korišćenje usluga za čiju se realizaciju zahteva širokopojasni xDSL pristup, uključujući naročito ADSL internet. U Srbiji Telekom Srbija predstavlja jednog veleprodavca usluge ADSL-a, koja je direktno vezana za uslugu fiksnog broja Telekoma Srbija što znači da samo korisnici fiksne telefonije Telekoma Srbija imaju mogućnost da budu korisnici usluge ADSL interneta, bez obzira na to koji provajder pruža uslugu ADSL interneta. Ukoliko korisniku ADSL iz bilo kojih razloga prestane usluga fiksne telefonije Telekoma Srbija, korisniku momentalno prestaje i usluga ADSL-a.

U Srbiji postoji preko 750.000 korisnika usluge ADSL-a, koji korisnici, prema trenutnom zakonskom, tačnije faktičkom stanju, u slučaju prenosa svog fiksnog broja iz mreže Telekoma Srbija u mrežu drugog operatora, ostaju bez usluge ADSL-a. Mogućnost izbora, tačnije opcija zadržavanja usluge ADSL-a kod provajdera koji je korisniku pružao uslugu ADSL-a ne postoji. Opcija nije moguća jedino iz razloga što usluga „stand alone ADSL“ nije predviđena Standardnom ponudom Telekoma Srbija, dok zakonske odnosno tehničke prepreke za uvođenjem navedene usluge ne postoje.

Skrećemo pažnju da postoji i problem za oko 540.000 korisnika fiksne telefonije Telekoma Srbija, koji zbog postojanja analognih i starih digitalnih centrala iz tehničkih razloga nisu u mogućnosti da izvrše prenos broja, pri čemu operatorima i korisnicima nisu raspoloživi podaci o bazi tih brojeva. Telekom Srbija do danas nije rešio problem ovih korisnika zamenom starih centrala.

Shodno napred iznetom činjenica je da je konačno omogućen prenos broja u javnim telefonskim mrežama na fiskalnoj lokaciji, ali realni i faktički efekti, sa svim posedicama na „vezane“ usluge nikako se ne mogu okarakterisati kao uspešno unapređenje regulatornog okvira na relevantnom tržištu.

Neophodno je i da istaknemo da je u predmetnoj Analizi primena „Testa 3 (tri) kriterijuma“ kako bi se utvrdilo da li je i dalje neophodna prethodna regulacija relevantnog tržišta, više nego neadekvatno sprovedena, te da je zaključak u vezi sa drugim kriterijumom skandalozan.

Naime, obzirom na očiglednost ispunjenosti prvog kriterijuma – da je tržište izloženo visokim i trajnim barijerama, konstruisanjem „relevantnih činjenica i zaključaka“ u predmetnoj Analizi se pokušava stvoriti slika da drugi kriterijum – da tržište ima karakteristike zbog kojih se tokom

vremena neće kretati u pravcu uspostavljanja konkurencije, nije ispunjen. Usled čega, naravno, treći kriterijum ni nije razmatran.

U Analizi se, kao opredeljujući u korist donetog zaključka, ponavlja podatak iz prethodne analize tržišta, a to je da operatori sa tržišta distribucije medijskih sadržaja preko svoje kablovske mreže imaju izgrađenu mrežu za pristup koja pokriva preko 900.000 pretplatnika (u prethodnoj analizi je to bilo preko 850.000 pretplatnika), pa samim tim i svim svojim pretplatnicima mogu ponuditi i javno dostupne telefonske usluge, što u nekim vremenskim okvirima može dovesti do porasta broja pretplatnika relevantne usluge.

Međutim, ukoliko se sagleda da se potencijal pristupa pretplatnicima operatora distribucije medijskih sadržaja nije znatnije promenio u odnosu na prethodnu analizu, a da je učešće istih u ukupnom broju pretplatnika zanemarljiv, nameće se kao bitno pitanje šta je to u odnosu na prethodnu analizu bitno promenjeno u relevantnim podacima, činjenicama koje su bitne za utvrđivanje ispunjenosti ovog kriterijuma. Predmetna Analiza ne daje odgovore na ovo pitanje već samo konstatuje da sada drugi kriterijum nije ispunjen. Izneto pogotovo imajući u vidu geografsku ograničenost alternativnih operatora, a pre svega i mogućnost Telekoma Srbija da u okviru kombinovanih paketa svojih usluga (mobilna telefonija, ADSL internet, televizija) ovakvim rešenjem nudi konkurentnije cene.

U Analizi se maliciozno jedino ističe mogućnost kombinovanja javno dostupne telefonske usluge od strane alternativnih operatora u paketu sa KDS i internet uslugama, dok se mogućnost Telekoma Srbija za diversifikaciju svojih proizvoda i usluga (uzimajući u obzir i činjenicu da je Telekom Srbija vodeći veleprodavac na relevantnim tržištima, na nekim i jedini) u potpunosti zanemaruje.

Naime, iako alternativni operatori sa istim potencijalom kao u periodu prethodne analize, nisu uspeali da bitnije promene odnos snaga na relevantnom tržištu, sa svim „pravima i mogućnostima“ koja im stoje na raspolaganju, zaključak Agencije je da će se ipak posmatrano tržište u narednom periodu kretati u pravcu uspostavljanja delotvorne konkurencije. Dakle, i dalje potencijalna konkurencija, a ne realna i delotvorna konkurencija, kao i u prethodnoj analizi koja je za razliku od predmetne Analize imala drugačije zaključke.

Dakle, iako Telekom Srbija kao jedan od operatora na relevantnom tržištu i dalje ispunjava sve kriterijume predviđene Zakonom za utvrđivanje operatora sa ZTS, sa nesumnjivim dominantnim položajem i ekonomskom snagom koja mu omogućava u znatnoj meri nezavisno ponašanje u odnosu na konkurenciju, bez prejudiciranja regulatornih obaveza koje je shodno tome Agencija morala da nametne ZTS operatoru, predmetnom Analizom i sa pratećom Odlukom o izmeni Odluke o određivanju relevantnih tržišta podložnih prethodnoj regulaciji, odsustvom adekvatne regulacije direktno se omogućava državnom operatoru Telekom Srbija zloupotreba dominantnog položaja na relevantnom tržištu.

Preporuka 2007/879 EC govori o nužnosti imitiranja ex ante regulacije i njenog postepenog ukidanja u skladu sa razvojem tržišta. Međutim u konkretnom slučaju nikako ne možemo govoriti o

Orion telekom d.o.o.

PIB: 100066385

Matični broj: 17309013

Račun PIRAEUS Banka: 125-0000001788483-11

“postepenom ukidanju regulacije sa razvojem tržišta” kada se Telekomu Srbije ukidaju sve regulatorne obaveze po osnovu svojstva ZTS na 96,56% tržišta i na osnovu pretpostavke o mogućnosti prelivanja tržišne snage sa tržišta 8 na tržište 9, pogotovo uzimajući u obzir da se u zadnjih 6 godina ostvarila penetracija alternativnih operatera od 0,34%.

Na kraju moramo da istaknemo da obzirom da je Orion telekom naveden kao operator koji može pružiti javno dostupnu telefonsku uslugu na teritoriji od preko 50% Republike Srbije putem CDMA tehnologije (a da Orion telekom ima 9000 korisnika na navedenoj tehnologiji) ukidanjem ex ante regulacije sa svim posledicama po relevantno tržište, Orion telekom će biti prinuđen da vrati CDMA licencu, što ako ništa drugo, za posledicu će imati izmenu osnovnih postulata navednih u ovoj Analizi.

Shodno svemu napred iznetom smatramo da Izveštaj o analizi maloprodajnog tržišta javne telefonske usluge sa fiksne lokacije (tržište 9), treba dopuniti, na taj način što bi se prilikom definisanja i analize tržišta 9 morali koristiti realni, faktički podaci, uz sagledavanje svih relevantnih okolnosti, te uraditi nova kvantitativna analiza uz adekvatnu kvalitativnu analizu, te da se nisu stekli uslovi da se maloprodajno tržište javne telefonske usluge sa fiksne lokacije prepustiti slobodnoj tržišnoj utakmici, a da Telekom Srbija mora da ostane ZTS na ovom tržištu.

Zastupnik Gordana Veselinović

